

Novokřtěnci v Münsteru

Jaké byly znaky sekty v novokřtěnecké komunitě v Münsteru?

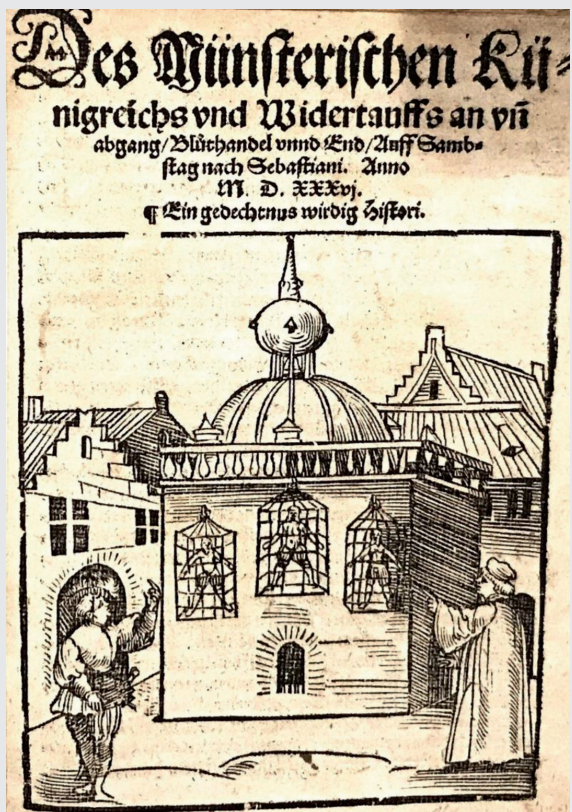
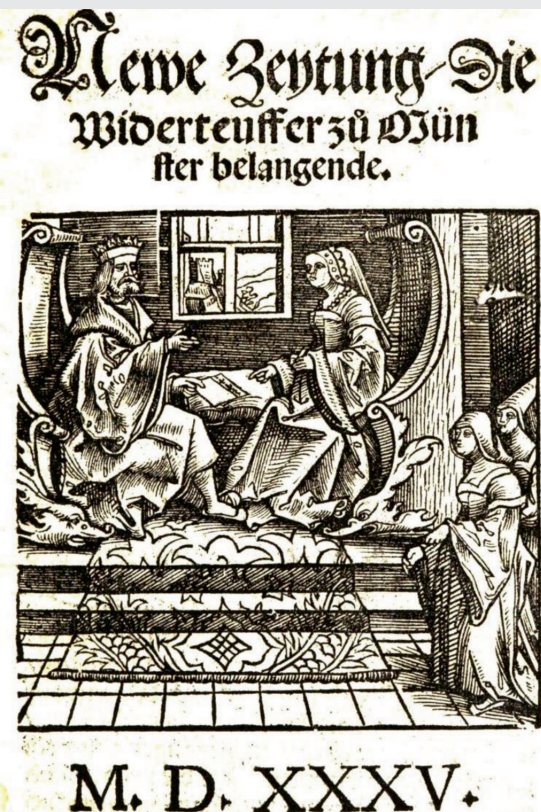
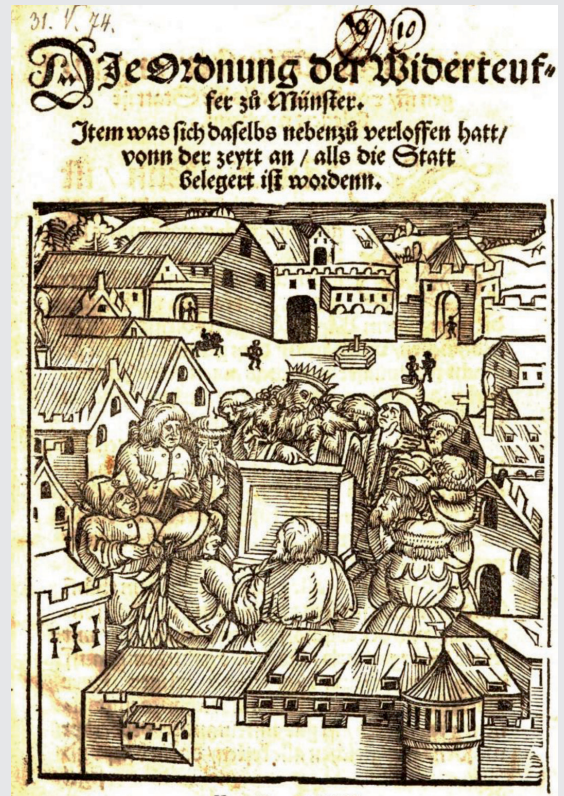
Na počátku 16. století zasáhla Evropu velká reformační vlna, jejímž cílem byla reforma (náprava) církve. Výsledkem tohoto snažení byl však namísto nápravy církve rozpad církevní jednoty na katolíky a protestanty. Mezi protestantské skupiny patřily kromě luteránů a kalvinistů také menší radikální komunity, jejichž členové často hledali lepší život, toužili po ideální a spravedlivé společnosti a vyhlíželi konec zkaženého světa.

Jednou z nich byly novokřtěnci, jejichž nejradikálnější křídlo ovládlo v letech 1534–1535 bohaté vestfálské město Münster a v jeho hradbách očekávalo nejen druhý příchod spasitele, ale rovněž čelilo oblehání vojsky katolického biskupa Waldecka, jemuž město patřilo. Vláda radikálů a jejich souvěrců zasáhla velmi výrazně do života Münsteru.

1. Pokuste se podle dobových obrázků napsat příběh, který se v Münsteru během roku a půl odehrál.

ZDROJE 1–5

2. Přečtěte si příběh novokřtěnecké komunity v Münsteru z pera profesora a rektora pražské univerzity Marka Bydžovského z Florentina (1540–1612). Doplňte do svého vyprávění chybějící informace a podtrhněte události, které se podle vás ve skutečnosti nestaly a byly pouhou pomluvou.

ZDROJ 6

1534

Téhož léta novokřtěníci [...] město Munster v Vestfalii opanovali, všechny měšťany, kteříž nebyli jejich strany, vyhnali a naposledy krále sobě volili Jana z Lejdy, krejčího. [...] Protož biskup musil k moci sáhnouti a oblehl město ze všech stran, zdali by je mečem aneb hladem ku poddanosti přinutiti mohl. Kterýžto ačkoliv velký nedostatek v městě trpěli, takže z hladu i kůže od knih jedli, však nicméně to obležení až na druhý rok snášeli.

[...] Mezi těmi sektáři byli někteří tak nestydatí a bezbožní, že netoliko mnoho žen sobě pojímali, ale beze studu nazí, jakož se zrodili na svět, chodili. Tak se děje, když d'ábel hejtmanem, že ani stud, ani čest, ani bázeň boží v žádné vážnosti nebývá. Těm pak, kteříž předtím a již v něm přes celý rok obležení byli, nevelmi se dobře vedlo, ačkoliv oni z zatvrdilosti své takové neštěstí svého nepoznali [...]. Nebo že všichni v tom městě ne za jiné měli, než že Munster jest nový Jeruzalém, před nímžto všichni pohané zahynouti mají, aby křesťané za tisíc let vítězství v pokoji obdrželi.

Až naposledy jeden z města tajně se vykradl a některé z vojákův biskupových branou sv. Kříže do města uvedl, kteřížto strážné pobili, bránu otevřeli a jiným cestu do města volnou udělali. Tak město Munster vzato z moci novokřtěncův v noci na sv. Jana a na druhý den, kdož se koli brániti chtěl, zbiti, král s svými předními radami [...] jati. Ti tři potom za několik měsícův z jednoho místa na druhé ku příkladu a divadlu jiným vožení, až naposledy na den sv. Vincenta léta páně 1536 klíštěmi trhání a utracení byli. Těla jejich mrtvá ve třech železných klecích na věž kostela sv. Lamberta zavěsili, krále nětco výše uprostřed a rady jeho z obou stran, k věčnému příkladu a výstraze všem, aby se bezbožného života vystříhali a proti nařízené od Boha vrchnosti nepozdvihovali a nebouřili. Ten konec, jakž hodné bylo, vzalo to bídné království novokřtěncův.

3. Prohlédněte si portrét samozvaného münsterského krále Jana z Leydenu a napište, co vše podtrhovalo jeho autoritu a výjimečnost a pomáhalo v tom, aby ho jeho ovečky následovaly a poslouchaly.

ZDROJ 7

4. Přečtěte si úryvek ze spisu *Čas pomsty* jednoho z vůdců münsterské komunity Bernharda Rothmanna. Napište, jak ve svém spisu vysvětluje a obhazuje použití násilí proti odpůrcům novokřtěnců.

ZDROJ 8

Všechno strašné, mordýřské násilí mají ve svém úmyslu páchat bezbožníci. Bůh ale předal tento prostředek, který mu bezbožníci kradou a berou z rukou, svému lidu, aby pomocí něho splatil bezbožníkům jejich účty a pomstil se nad nimi. [...] Bůh povstal, aby vykonal pomstu nad svými nepřáteli. Kdo chce být božím služebníkem, ať se v tomto smyslu připraví a sebere odvalu. Ten čas právě nyní přichází. [...]

Možná ještě někteří v mysli váhají a čekají na to, až sám Bůh se svými anděly sestoupí z nebes a vykoná nad bezbožnými pomstu. Ne, milý bratře, on sice přijde, to je pravda, ale pomstu nad bezbožníky musí vykonat v první řadě Boží služebníci a oplatit nespravedlivým tak, jak to Bůh nařídil.

Bůh bude se svým lidem, dá mu železné zuby a bronzové drápy proti nepřítelům. Tak tedy krátce: my, kteří jsme zavázáni Pánu, se musíme stát jeho nástrojem a sami zaútočit na bezbožníky v ten den, který připravil.

5. Přečtěte si úryvek z knihy francouzského historika Jeana Delumeau *Tisíc let štěstí a na základě všech informací, které jste se v průběhu celé lekce dozvěděli, vyberte, jaké znaky sekty komunita novokřtěnců v Münsteru splňovala.*

ZDROJ 9

Jeden kovář, který si dovolil kritizovat Matthyse, jenž se stal hlavním vůdcem ve městě, byl předvolán na hlavní náměstí, kde ho Matthys vlastní rukou před shromážděným davem zastřelil. Nastal čas svatého teroru. V obsazeném městě byl nastolen komunismus. [...] Vůdci, mezi nimiž byl Rothmann, žádali, aby veškeré soukromé zlato a stříbro bylo odvedeno do veřejných pokladen. Potraviny byly prohlášeny za kolektivní majetek a ve městě byly zřízeny veřejné jídelny. Všichni dostali pokyn nezamykat domy, a to ani v noci.

Charismatický vůdce Matthys však předčasně zemřel. [...] Vlády nad městem se okamžitě chopil jeho mladší žák Jan z Leydenu. Tento bývalý krejčovský učeďník byl krásný a výřečný. Od dětství miloval divadlo. Byl to megalomanský mystik, který obležené uchvátil natolik, že dokázali celý rok vzdorovat biskupovým jednotkám.

[...] Každý člověk, který dosáhl věku pro uzavření manželství, se musel oženit či vdát a neprovdaná žena musela přijmout za manžela prvního muže, jenž ji požádal o ruku. Nedostatek svobodných mužů vedl k tomu, že mnoho žen muselo akceptovat úlohu druhé manželky. [...] Polygamie se změnila ve volnou lásku. Jan z Leydenu, který nechal svou ženu v Nizozemsku, se oženil s vdovou po Janu Matthysovi a zřídil si harém. Rothmann sice zavedenou polygamií podporoval, mezi obyvatelstvem se však proti ní vymáhal odpor, na který vedení města odpovědělo popravami.

Znaky sekty:

- **autoritářská struktura s dominantním vůdcem**
- **vůdce má neotřesitelnou autoritu, jeho slovo je považováno za nezpochybnitelnou pravdu**
- **uzavřenost a izolace, omezení kontaktů s vnějším světem, opuštění společnosti je obtížné**
- **přísná pravidla a disciplína, které se týkají všech aspektů života**
- **neposlušnost vůdce a nedodržování pravidel se tvrdě trestá**
- **kontrola informací a myšlení, využívání manipulace a „vymývání mozku“**
- **pocit výlučnosti, nadřazenosti a vyvolenosti**
- **zřeknutí se soukromého majetku**
- **vytváření obrazu nepřítele, vnější svět je vykreslován jako zkažený a nebezpečný**